

rende Fæster, vi skulle hjælpe; han har for sin Person kun Ret til udforsyret at blive i Besiddelse af Gaarden som Fæster, men det er hans Arvinger; thi disse ere udsatte for at forurettes; vi skulle sørge for, at Arvingerne ikke komme til at gaae tomhændede bort, og det troer jeg, vi gjøre, naar vi lade Afløsningen foregaae paa den Maade, jeg igaar antydede, nemlig ved Dypgjørelse, naar Fæsteledighed indtræder, saaledes at hver Part faaer, hvad der billigviis bør tilkomme ham. En Omstændighed, som hos mig ogsaa taler for en saadan Afløsning, er den, at der ved Fæsteledighed vil være enkelte Tilfælde, hvor der ikke er Arvinger, som egentlig kunne stiges at have en naturlig Ret til at faae den Deel, som Gods-eieren bør miste; i saadanne Tilfælde kunde man jo gaae to Veie, idet man nemlig enten kunde give Godseieren denne Deel som et Æquivalent for, at han overhovedet maa finde sig i, at hans Eiendom faaer en saa betydelig forandret Form, eller ogsaa kunde man lade Summen indbetale i Statskassen for derved at oprette en Fond, som kunde benyttes til Fremme for Agerbruget, maaskee navnlig for det mindre Agerbrug, der jo repræsenteres af Bøndestanden. — Da den sidste ærede Taler selv erkjendte, at han havde taget feil i hvad han anførte med Hensyn til § 1, skal jeg ikke indlade mig derpaa.

Krogsh: Jeg skal blot tillade mig et Par Bemærkninger med Hensyn til det foreliggende Lovforslag. Jeg er, og det gaar maaskee Flere i Thinget saaledes, i stor Forlegenhed ligeoverfor dette meget omdiskputerede og meget alvorlige Lovforslag; thi hvormeget man end kan sympathisere med den Anskuelse, at alt Fæstegods efterhaanden bør gaae over til Selveiendom, og at dette, forsaavidt det ikke kan skee ad Frivillighedens Veie, tidlig eller sildig maa udføres ved en billig og retfærdig Lov, saa har jeg dog stor Vanskelighed ved at stemme for dette Lovforslags Overgang til 2den og 3die Behandling, fordi det af meget vægtige Stemmer her i Salen skildres som indeholdende Partier, der ingenlunde kunne ansees for billige og retfærdige. Afseet herfra, synes jeg ogsaa, der er en Mangel ved den Maade,

hvorpaa dette Lovforslag er fremkommet, som for mig er aldeles afgjørende, og det er den, at Lovforslaget ikke fremkommer fra Regeringen. Jeg synes, at enten maa et saadant Lovforslag fremkomme fra Regeringen, eller ogsaa maa Thinget være sikker paa, at Regeringen kraftigt vil understøtte det. Jeg kan ikke indsee, hvad vi vinde ved, selv med en meget stor Majoritet, at vedtage Fortsættelsen af et Lovforslags Behandling, som Regeringen erklærer sig imod. Vi kunne derved kun udøve et Tryk paa Regeringen. Men ville vi udøve det? Dersom dette Tryk skulde betyde Noget, saa kunde det medføre Consequenser, som vi maaskee paa ingen Maade ønskede. Sagen stiller sig derfor for mig saaledes, som om det ikke stemmer, jeg tør vel nok sige det, med Thingets Værdighed at lade et saadant Lovforslag med en stor Majoritet passere Thinget, naar man ingen Sikkerhed har for Regeringens kraftige Understøttelse. Jeg kan ikke nogenstunde fravige den Anskuelse, at dersom en saadan Lov skal gennemføres og gennemføres med den Besidstid i Befolkningen, at det er en retfærdig og billig Lov, saa maae Regeringen og Repræsentationen samstemme, saa maae de med Enighed og Kraft gennemføre den; thi ellers kan en saadan Lov ikke være til nogen Nytte.

Tillisch: Da jeg anseer det for aldeles umuligt, at et Lovforslag, der er grundet paa saadanne Principer som det her foreliggende, nogenstunde skulde kunne vinde Lovskraft, saa skal jeg ikke opholde mig ved at omtale de mange efter min Mening uholdbare Punkter i det; men jeg skal kun tillade mig at sige et Par Ord om den Betragtning, som d'Hr. Rigsdagsmænd, der forsvare dette Forslag, synes at gaae ud fra, eller meget mere, som de virkelig gaae ud fra, nemlig: at Bøndergodset skulde være bestemt til Bøndestandens Underhold, at Herremanden eller Godseieren ikke skulde have en fuldstændig Ret til at beholde hele Kjøbesummen for Fæstegaarden, naar han sælger den, og at Bonden skulde have nogen Ret til endeel af Fæstegaardens Værdi. (Tilsherning: Det gaar jeg ikke ud fra.) Det er en Forudsætning, som er aldeles